

Studiekvalitetsmeldingen 2020

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Innhold

1. Oppfølging av fakultetets studiekvalitetsmelding for 2019.....	2
2. Hovedkonklusjoner fra fakultetenes dialogmøter	3
3. Emne- og programevaluering i 2020	3
4. Studieportefølje og dimensjonering	4
Gjennomføringstall for 2020	4
Planer for nedlegging, oppretting eller endring av studieprogram	5
Dimensjonering	6
5. Arbeid knyttet til studiekvalitet	7
Kontakt med arbeidslivet, inkludert praksis og involvering av arbeidslivet i utvikling av studieprogram	7
Etter- og videreutdanning	8
Innovasjon og entreprenørskap	9
Digital kompetanse og digitale ferdigheter som del av studieprogrammene	9
Utdanningsfaglig kompetanseheving i vitenskapelig stab	10
6. Særskilte tema for 2020/2021.....	10
Gjennomføring	10
Studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer	12
Undervisning under koronaepidemien	13

Studiekvalitetsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av utdanningsaktiviteten i 2020, og oppsummerer tiltak for utvikling av utdanningskvaliteten og oppfølging av universitetets satsingsområder.

1. Oppfølging av fakultetets studiekvalitetsmelding for 2019

Studiekvalitetskomité og reakkreditering av studieprogram: I tråd med revidert plan for reakkreditering av studieprogram ved fakultetet, leverte to institutter evalueringsrapporter for studieprogram i 2020. Evalueringene av masterprogrammet i systemdynamikk (Institutt for geografi) og bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi (Institutt for økonomi) blir i løpet av vinteren 2021 behandlet av fakultetets studiekvalitetskomité, som leverer innstilling om reakkreditering til fakultetsstyret i juni 2021.

Mentorordning: Målsettingen om å styrke mentorordningene resulterte i 2020 i opprettingen av pilot for samordning av mentortiltak ved fakultetet. En studentmedarbeider i deltidsstilling skal koordinere mentortiltakene på tvers av instituttene i samarbeid med Studieseksjonen, og har oppstart i stillingen våren 2021. Piloten trer i kraft for nye studenter fra høsten 2021.

Oppstart av nye studieprogram: Tre nye studieprogram var under utvikling ved fakultetet i 2019-2020, og vil ha oppstart høsten 2021. Institutt for økonomi tilbyr nå et femårig integrert masterprogram i informasjonsteknologi og økonomi, Sosiologisk institutt tilbyr et femårig integrert lektorprogram i samfunnsfag, og Institutt for informasjons- og medievitenskap tilbyr et nytt bachelorprogram i kunstig intelligens. Instituttene har i samarbeid med Kommunikasjonsavdelingen hatt særlig fokus på rekruttering til programmene vinteren 2020-2021. I tillegg vil Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap tilby en ny erfaringsbasert master i organisering og reformer i offentlig sektor (EVU, deltidsstudier, 90 sp) fra høsten 2021 i samarbeid med Addisco/LO stat. Som tidligere meldt legges bachelorprogram i IKT og i politisk økonomi ned fra og med høsten 2021.

Tiltak for utvikling av utdanningskvalitet/læringsdesignsteam: Gjennom 2020 har fakultetet invitert til utdanningsfrokoster, der lokale prosjekter, metoder og forskning på læring og utdanning har blitt presentert og diskutert av de vitenskapelig ansatte ved fakultetet. I 2021 planlegger fakultetet å etablere det lokale læringsdesignsteamet som ressurs for den faglige samtalen om utformingen av utdanningene ved fakultetet. Teamet skal stimulere til kollegialt samarbeid når det gjelder utdanning og utdanningskvalitet. Læringsdesignsteamet skal følge opp studieprogram i etterkant av reakkrediteringsprosessen, arrangere 2-3 utdanningsfrokoster hvert semester, arrangere workshop med fagmiljø som ønsker å utvikle nye studieprogram, og være ressursgruppe for fagmiljø som arbeider med design og redesign av emner. Læringsdesignsteamet skal bestå av 2-3 meritterte undervisere og visedekan for utdanning, samt relevante studieadministrative ressurser knyttet til vurdering og studiekvalitetsarbeid.

Utfordringer som følge av korona: Tilrettelegging av undervisningen i forbindelse med korona har vært svært ressurskrevende og har påvirket instituttene mulighet til å gjennomføre en del planlagte studiekvalitetstiltak. Pandemien har kanskje vært særlig utfordrende for de praktiske medieprogrammene ved Media City Bergen. Disse er avhengig av opplæring og studentproduksjoner med fysisk utstyr på campus, og har også praksisutplassering som en viktig komponent. Også informasjonsvitenskap melder om store utfordringer og svekket studiekvalitet som følge av smitteverntiltakene.

Relevans for arbeidslivet og praksisemner: Se under kap. 5 Arbeid knyttet til studiekvalitet.

2. Hovedkonklusjoner fra fakultetenes dialogmøter

Dialogmøtene med instituttene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ble gjennomført i april 2021. I møtene tok fakultetet og instituttene opp saker knyttet til spesifikke prosjekter eller utfordringer i det aktuelle fagmiljøet. Oppsummeringene av samtalene vil bli publisert i UiBs kvalitetsportal.

I dialogmøtene ble blant annet følgende tema diskutert:

- Instituttens gode resultater knyttet til opptak og gjennomføring i 2020.
- Utfordringer med digital og hybrid undervisning, og særlig problemer med den tekniske løsningen Videonotat, og tilrettelegging for bruk av Zoom eller andre løsninger som åpner for mer dialog med studentene.
- Utfordringer med undervisningen under Covid19-pandemien og bruken av undervisningsassistenter for vellykket gjennomføring av digital undervisning og seminarer.
- Prosjekter for evaluering og revisjon av studieprogram, samt bruk av ekstern fagfelle i dette arbeidet.
- Planer for tiltak for tydeliggjøring av arbeidslivsrelevans i utdanningene.
- Utfordringer knyttet til regjeringens ønske om å fjerne noen av fellesfagene i videregående skole.
- Ressursbehov knyttet til undervisningen. Disse innspillene tar instituttene videre i budsjettsamtalene med fakultetet.
- Arbeid med nye studieprogram.
- Rekruttering og utfordringer knyttet til dimensjonering av opptaket til enkelte studieprogram.
- Utfordringer med bruk av tredjepartsportalen for studenter med Mac.

3. Emne- og programevaluering i 2020

Ekstern fagfelleevaluering av studieprogrammene: Fakultetet oppnevnte 21 nye eksterne fagfeller for studieprogrammene våren 2018 for perioden fra og med 2018 til og med 2021. Fagfellene hadde frist for å levere rapport 1. februar 2021 for kalenderåret 2020. Totalt har det blitt levert rapporter for 15 av 30 program, mens 15 av studieprogrammene (10 rapporter) har fått utsatt frist (pr. 7. april 2021). Bakgrunnen for utsettelsene har i stor grad vært knyttet til utfordringer med å gjennomføre evalueringsarbeidet under korona. Evalueringsrapportene skal behandles i undervisningsutvalgene/programstyrene ved instituttene og publiseres i Studiekvalitetsbasen.

Evaluering av emner: Instituttene utarbeider emneevalueringer minst hvert tredje år basert på studentevalueringer og årlige egevalueringene fra emneansvarlige. Emnerapportene skal publiseres i Studiekvalitetsbasen. Instituttene melder inn sin plan for emneevaluering til fakultetet årlig, og denne publiseres så på [fakultetets nettsider](#). Instituttene meldte i 2019 inn at rundt 100 emner skulle evalueres i løpet av 2020. Flere av emnerapportene er publisert i UiBs studiekvalitetsbase. Evalueringsarbeidet har ved flere institutter blitt påvirket av koronasituasjonen og de har i 2020 i mindre grad gjennomført planlagt evaluering enn tidligere.

Tilbakemeldinger og tiltak: Instituttene oppgir i sine studiekvalitetsmeldinger punkter de vil trekke frem fra programsensorrapportene og studentevalueringene og deres planer for oppfølging. Flere registrerer at studentene opplever at læringsutbyttet er større ved fysisk enn digital undervisning, særlig når det gjelder forelesninger. Ellers melder instituttene om en rekke mindre justeringer og tiltak på bakgrunn av evalueringer og tilbakemeldinger, blant annet gjennomføring av evalueringseminar med programsensor, konkretisering av emner, restrukturering av forelesninger, gjennomføring av semestervise seminarer for undervisere, oppdatering av litteraturlister, gjennomføring av ekstra sosiale og faglige arrangementer og gjennomgang av studieløp.

4. Studieportefølje og dimensjonering

Gjennomføringstall for 2020

Det samfunnsvitenskapelige fakultet utarbeider hver vår en egen rapport med resultatdata for studieprogrammene fra det foregående kalenderåret. Hovedfunn for 2020 er:

- Antall registrerte studenter på fakultetet øker
- Vi fyller studie plassene våre på alle bachelorprogram
- Vi fyller samlet antall studie plasser på masternivå
- Andelen bachelorkandidater som har utveksling som en del av graden øker
- Studiepoengproduksjonen øker både totalt og per student
- Antall bachelorkandidater øker
- Antall masterkandidater går litt ned
- Andelen som gjennomfører på normert tid på bachelorstudiene har økt markant

Antall registrerte studenter totalt på fakultetet har over flere år økt. Høsten 2016 hadde vi 3509 registrerte studenter, mens vi høsten 2020 hadde vi 4146 registrerte studenter. De to siste årene har vi hatt en økning på vel 200 studenter per år.

Selv om fakultetet har tatt opp flere studenter, har det vært en økning i antall studiepoeng per student fra 43,32 studiepoeng per student i 2016 til 47,4 i 2020. Økningen var på hele 2,5 studiepoeng per student fra 2019 til 2020. Dette er imponerende med tanke på at mesteparten av 2020 har vært sterkt preget av koronapandemien. Studiepoengproduksjonen for instituttene samlet på SV-fakultetet har i hele perioden 2016 til 2020 hatt en økning. Økningen har vært spesielt stor de siste to årene med en økning på henholdsvis 187 årsenheter i 2019 og 256 årsenheter i 2020. Dette reflekterer til en viss grad at antall studenter på fakultetet har økt i samme periode.

Totaltallene for 2020 viser at fakultetet totalt har hatt en økning på 66 kandidater fra 722 i 2019 til 788 i 2020. Disse totaltallene inkluderer etter- og videreutdanning. Økningen i antall kandidater er spesielt imponerende med tanke på den vanskelige situasjonen studenter og undervisere har hatt det siste året på grunn av koronapandemien. Det er bachelorkandidatene som står for økningen i antall kandidater i 2020. Totalt er det der en økning på 76 kandidater i 2020, fra 518 kandidater i 2019 til 594 bachelorkandidater våren 2020. Ti av de femten aktive studieprogrammene har en økning i antall kandidater.

Se kap. 6 Særskilte tema for informasjon om fakultetet og instituttene tiltak for økt gjennomføring.

Planer for nedlegging, oppretting eller endring av studieprogram

Oppretting

- **Masterprogram i undersøkende journalistikk (EVU):** Institutt for informasjons- og medievitenskap utvikler en videreutdanning for journalister og har søkt DIKU om midler til utvikling og igangsetting av et slikt program. Forventet tilbakemelding på søknaden er i juni 2021, og planlagt oppstart på programmet er i 2022.
- **Masterprogram for kommunale ledere (EVU):** Institutt for økonomi samarbeider med Det juridiske fakultet, Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Senter for krisepsykologi (Det psykologiske fakultet) om å utvikle et videreutdanningsprogram for kommunale ledere. Det er Det juridiske fakultet som skal administrere programmet. De planlegger å søke om oppretting i 2021 og ha oppstart for programmet i 2022. Det vil eventuelt bli tilbudt en pilot av et emne allerede høsten 2021.

Nedlegging

Det er ikke meldt om nedlegging av noen program ved fakultetet i 2021.

Fakultetet har besluttet å legge ned tilbudene i mediefags-, IT- og geografididaktikk som del av Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) fra og med opptaket i 2022. Nedleggelsen ble meldt til programstyret for lektorutdanningen ved UiB i januar 2021.

Planer for utvikling av nye studieprogram/-tilbud

- **Masterprogram i spillstudier («game studies»):** Initiativet er et samarbeid mellom forskningsmiljøer innenfor dataspillforskning ved Institutt for informasjons- og medievitenskap og Digital kultur (HF). Instituttet tar sikte på å levere en eventuell søknad om opprettelse i 2022. Instituttet oppgir at oppstart av studiet vil være avhengig av ressurser allokert utenom fakultetets budsjettmodell, i en overgangsfase.
- **Nordic Master in Migration and Integration:** Samarbeid mellom Institutt for sosialantropologi og Roskilde Universitet. De har våren 2021 fått oppstartsfinansiering av Nordisk Ministerråd for å utvikle og starte opp masterprogrammet fra 2023. Flere institutter ved fakultetet bidrar inn i programmet, blant annet Institutt for informasjons- og medievitenskap, Institutt for sammenliknende politikk, Sosiologisk institutt og IMER Bergen.
- **Masterprogram i kognitiv vitenskap:** Miljøet knyttet til bachelorprogrammet i kognitiv vitenskap ved Institutt for informasjons- og medievitenskap utforsker muligheten for å utvikle et eget masterprogram.
- **Bachelorprogram i Politics, Philosophy and Economics (PPE):** Institutt for sammenliknende politikk, Institutt for økonomi og Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (HF) er i dialog om oppretting av et studieprogram i PPE. Initiativet er på planleggingsstadiet.

Endring av studieprogram

I forlengelse av det sykliske evalueringsarbeidet arbeider instituttene kontinuerlig med å videreutvikle og forbedre sine studieprogram. Flere av miljøene har gått igjennom større revideringer av sine program med bakgrunn i evalueringer fra studenter, fagansvarlige og eksterne fagfeller, men

flere av disse prosessene har blitt utsatt noe på grunn av ressursprioriteringer under korona. Noe av det konkrete endringsarbeidet som kommer frem i instituttene studiekvalitetsmeldinger, er:

- **Fagmiljøet i systemdynamikk** er i ferd med å legge om til heldigitalt masterprogram i systemdynamikk. Alle vurderingsformer ved programmet vil da være digitale (hjemmeeksamen, prosjektinnleveringer), og muntlige eksamener og presentasjoner blir gjort over nett for studenter som ikke kan være til stede fysisk.
- **Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap** har arbeidet med å restrukturere sitt bachelorprogram med vekt på relevante samfunnsutfordringer, samordning av fag og undervisning. Også de to masterprogrammene har siden 2016 blitt revidert.
- **Institutt for geografi** har gjennomgått sin metodeundervisning på bachelor- og masternivå for å fornye innholdet og bedre samordning. De har også arbeidet med programsensor for å øke rekrutteringen til masterprogrammet. Fagmiljøet for systemdynamikk har etablert programstyre og gjennomgått sine evalueringsrutiner i sammenheng med utskiftninger i staben.
- **Institutt for informasjons- og medievitenskap** reviderte bachelorprogrammet i kognitiv vitenskap i 2019 som resultat av svært lave gjennomføringstall. Dette har gitt en solid økning i antallet studenter som gjennomfører programmet på normert eller tilnærmet normert tid, og det er også redusert frafallet gjennom studieløpet.
- **Institutt for sosialantropologi** har nedsatt en komité for å evaluere sitt bachelorprogram, med tanke på økt rekruttering til masterprogrammet.
- **Institutt for økonomi** ønsker å styrke metodeundervisningen i sitt bachelorprogram, og vil derfor innføre et nytt obligatorisk emne om temaet.
- **Sosiologisk institutt** har nettopp gjennomgått sitt bachelorprogram, og har i 2020 nedsatt en komité med ansatte og studenter for gjennomgang av masterprogrammet. I sin rapport understreket komitéen behov for tydeligere målsetning og struktur i valgemnene, streng koordinering av emner for å hindre kollisjon ved innleveringsfrister mv.

Dimensjonering

Ansettelse av engelskspråklige forskere og undervisere byr på noen utfordringer med tanke på undervisning, sensur og veiledning ved flere av instituttene. Særlig på bachelornivå er en del av undervisningen på norsk, og kan også tematisere særnorske forhold. Engelskspråklige kollegaer kan da ikke inngå i undervisningskabalene på samme måte som norskspråklige. Også pensjonering av faste vitenskapelig ansatte og tiden det tar før instituttene kan ansette nye ressurser skaper utfordringer med å planlegge og gjennomføre undervisning, og ofte må innleide forelesere benyttes der det er ressurser til dette.

Institutt for geografi melder at fagmiljøet for systemdynamikk nå kun har tre faste vitenskapelige stillinger og at dette utgjør for få ressurser til å gjennomføre undervisning og veiledning på masterprogrammet i systemdynamikk.

Institutt for informasjons- og medievitenskap melder om at de er presset på undervisningsressurser, som et resultat av blant annet sterk studentvekst, høye ambisjoner og høy endringstakt de siste årene. Delvis handler dette om etterslep og forsinkelser av undervisningsressurser i forhold til undervisningsbehov. Nye stillinger utlyst i løpet av 2021 vil bedre situasjonen fra 2022 av, men veksten i studiepoeng- og kandidatproduksjon vil gi behov for ytterligere forsterkninger i tiden framover. Instituttet har gjennomført flere store satsninger og har hatt svært sterk vekst i studenttall

og studietilbud de siste årene. De mener at dette, sammen med undervisningskrevende teknologi og profesjonsfag, utfordrer mekanismene i SV-fakultetets budsjettmodell, som de mener har en konserverende og uniformerende slagside.

Institutt for sammenliknende politikk melder om at det store antallet studenter som er tatt på bachelorprogrammet og masterprogrammet har satt press på ressursene knyttet til sensur og veiledning. Dette har gjort at studietilbudets dimensjonering nå er gjenstand for diskusjon.

Institutt for sosialantropologi melder at økningen i antall studenter, økt eksternfinansiering av prosjekter, påvirker instituttets evne til å planlegge undervisningen, kontinuiteten i utviklingen av emnene og oppfølgingen undervisningstiltak.

5. Arbeid knyttet til studiekvalitet

Kontakt med arbeidslivet, inkludert praksis og involvering av arbeidslivet i utvikling av studieprogram

Det er svært viktig for fakultetet å bedre synliggjøringen av studieprogrammernes arbeidslivsrelevans, både på nettsider og i undervisningen. Fakultetet planla å arrangere en Karrieredag for samfunnsvitere i april 2020, men på grunn av koronasituasjonen måtte denne utsettes. Ved instituttene har de utviklet og gjennomført flere relevante tiltak for å øke kontakten med arbeidslivet og synliggjøre arbeidslivsrelevansen på sine studieprogram:

Ekskursjoner til arbeidsplasser: Flere institutter arrangerer utflukter til faglig relevante arbeidsplasser og/eller arbeidsplasser der tidligere studenter arbeider

Etablering av prosjekttrettede emner:

- Flere institutter gir positive tilbakemeldinger på initiativet fra SA om oppgavesamarbeid med arbeidslivet.
- Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap utreder muligheten for å lage et prosjekttrettet emne med oppgavesamarbeid med eksterne aktører.

Praksisemner:

- Institutt for geografi tilbyr fra høsten 2021 et eget praksisemne og arbeider våren 2021 med å inngå kontrakter med arbeidslivet. Det er en målsetting at dette tiltaket skal gi studentene større opplevd tilknytning til arbeidslivet som del av utdanningene i geografi.
- Arbeidslivspraksis for studenter på medier og kommunikasjon ved Institutt for informasjons- og medievitenskap er svært populært. Instituttet vurderer nå en omorganisering slik at mer av arbeidet kan gjøres administrativt.
- Institutt for sammenliknende politikk har i lang tid tilbudt et populært praksisemne for sine bachelorstudenter.
- Institutt for økonomi vurderer å opprette et praksisemne som er åpent for alle bachelorstudenter. Dette er ønsket av studentene og kan bidra til å styrke bachelorstudiets relevans i arbeidslivet. Fra tidligere tilbyr instituttet et eget praksisemne for studenter på profesjonsstudiet i samfunnsøkonomi.

Arbeidslivsarrangementer:

- Institutt for geografi fikk tildelt midler fra fakultetet for å gjennomføre arbeidslivsarrangementer i samarbeid med fagutvalget i 2020. Gjennomføringen ble noe begrenset av koronatiltakene, men var ellers vellykkede. Instituttet planlegger å fortsette samarbeidet med fagutvalget i 2021/2022.
- Institutt for sosialantropologi samarbeider med fagutvalget om å tilby seminarer om yrkesrelevans og ønsker å gjøre dette hvert semester. Seminarene gir både konkrete eksempler på antropologer i arbeidslivet og tar for seg CV- og søknadsskriving.
- Ved Institutt for økonomi har fagutvalget en egen bedriftskomiteé som planlegger og gjennomfører bedriftspresentasjoner

Andre tiltak:

- Gjennom FUS (Forum for utdanning i samfunnsplanlegging) promoterer samfunnsgeografi sammen med andre planutdanninger i en stor rekrutteringskampanje finansiert av KS og Kunnskapsdepartementet.
- Institutt for sosialantropologi har opprettet et eget arbeidslivspanel som de ønsker å benytte i arbeidet med å tydeliggjøre arbeidslivsrelevans i utdanningen. De holder også på å utarbeide et hefte om hvordan studentene kan bruke faget i arbeidslivet som kan deles ut til nye og gamle studenter i semesterstart. I tillegg har foreleserne blitt mer bevisste på å ta opp samfunnsaktuelle problemstillinger i undervisningen, og de har gjennomført en arbeidslivsundersøkelse blant tidligere masterstudenter som de vil bruke i dette arbeidet videre.
- Sosiologisk institutt vil i tiden fremover arbeide for å synliggjøre arbeidslivsrelevansen i faget ved å utvikle oppgaver til studentene som dem trening i å bruke faget på aktuelle problemstillinger. Instituttet er også med i UiBs dialog om samarbeid med NAV, med mål om samarbeid om praksisorientert undervisning.
- Flere fagmiljøer arbeider med å tydeliggjøre karrieremuligheter etter endt utdanning på sine nettsider og i undervisningen.

Etter- og videreutdanning

Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap samarbeider med LO stat om å tilby et nytt erfaringsbasert masterprogram i organisering og reformer i offentlig sektor fra høsten 2021. Dette ble gjort mulig ved hjelp av en ny stillingsressurs fra 2019, og det vil også tilføres en ytterligere stilling på feltet fra høsten 2021.

Institutt for geografi har tatt initiativ til en DIKU-søknad til utlysningen Fleksible Utdanningstilbud om et nytt EVU-kurs innen samfunnsplanlegging. Søknaden og kurset utvikles i samarbeid med samfunnsgeografimiljøene ved UiA og NTNU og det er kontakt med blant annet KS for sikre at studietilbudet dekker et reelt behov.

Institutt for informasjons- og medievitenskap arbeider med å utvikle et EVU-tilbud for journalister, med mulig oppstart av noen emner høsten 2021. Parallelt med utviklingsarbeidet har instituttet sendt inn søknad om DIKU-midler til etablering av studietilbudet. Instituttet søker også om EVU-midler fra DIKU til utvikling og pilotdrift av et videreutdanningstilbud i retorikk og strategisk kommunikasjon. Utgangspunktet er et opplegg som kombinerer samlinger og nettbasert undervisning, hvor utvikling av digitale læremidler står sentralt, og hvor faglig innhold og gjennomføring samkjøres med henholdsvis bacheloremnet MEVI104 og aktivitetene i telekonkurransen Ta Ordet!

Institutt for sammenliknende politikk melder om utfordringer med infrastrukturen ved UiB pga. helgesamlinger for sitt erfaringsbaserte masterprogram. Oppgradering av datasystemer i helgene

skaper også store utfordringer for bruk av datasystemer til undervisning. Disse problemene har instituttet forsøkt å redusere gjennom en langvarig innsats for digitalisering av noen helgesamlinger. Pandemien har forenklet og intensivert dette arbeidet da UiB nå har skaffet digitale verktøy som muliggjør fullstendig digitalisering av emnene.

Se kap. 5 Studieportefølje og dimensjonering om utvikling av EVU-tilbud for kommunale ledere ved Institutt for økonomi.

Innovasjon og entreprenørskap

Institutt for geografi har ansvar for to kurs i innovasjon CET201 Bærekraftig innovasjon og SDG900 PhD for Innovation - Interdisciplinary course from systems thinking through creative problem-solving to RandD management. Innovasjon og entreprenørskap er også tema blant annet innenfor lokal og regional stedsutvikling, blant annet i emnene GEO124 Regional utvikling og GEO125 Økonomisk globalisering, produksjonssystem og miljø.

Institutt for økonomi tilbyr fra høsten 2021 det nye integrerte masterprogrammet i informasjonsteknologi og økonomi der entreprenørskap og innovasjon vil bli et viktig tema. Et eksempel på relevante tema kan være overgangen til "ren" energi, som står sentralt i økonomifaget. Her vil tema knyttet til blant annet regulering av utslipp gjennom omsettbare kvoter, og tiltak for å fremme teknologisk utvikling gjennom økonomiske insentiver være sentrale. Videre blir forhold knyttet til energimarkedet, forretningsmuligheter i det grønne skiftet og investeringsmuligheter knyttet til energi og finansiering av ny teknologi tematisert.

Digital kompetanse og digitale ferdigheter som del av studieprogrammene

Gjennom omleggingen til digital undervisning det siste året har flere fagmiljøer og studentgrupper fått en tydelig kompetanseheving i **digitale verktøy**, og flere melder at denne kunnskapen vil bli videreført når undervisningen går tilbake til et ordinært tilbud.

Ved Institutt for geografi har GIS-undervisningen på alle nivåer vært spesielt utfordrende det siste året på grunn av **nedleggelse av datalaber og problemer knyttet til tredjepartsportalen**, samt datakraft og skjermstørrelse på studentenes personlige datautstyr og varierende nettilgang. Dette har ført til mye frustrasjoner blant studentene og er en mulig årsak til høyt frafall på bachelorkurset i GIS høsten 2020. En ny løsning i samarbeid med fakultetet og IT-avdelingen/Læringslaben er på trappene og vi håper at dette vil gi bedre løsninger og mer stabilitet/forutsigbarhet i årene som kommer.

Ved Institutt for sammenliknende politikk bruker de digitale **statistikkverktøy** i sin undervisning, og det gis også opplæring i digitale søk og behandling av data som er tilgjengelige på nettet. I noen emner er det i tillegg tilrettelagt for produksjon av «**digital deliverables**» som podkast og video som obligatoriske innleveringer. Studentene får også opplæring i bruk av **bibliotekets digitale ressurser** som del av undervisningen i noen fag.

Også Institutt for økonomi bruker statistikkverktøy i sin undervisning, og gir opplæring i Excel.

Institutt for sosialantropologi arbeider med å bevisstgjøre studentene på læringsverdien knyttet til bruk av analoge verktøy som bøker, penn og papir i tråd med nyere forskning, slik at de er i stand til å opparbeide seg et reflektert forhold til den digitale tidsalder.

Utdanningsfaglig kompetanseheving i vitenskapelig stab

Alle nyansatte skal gjennomføre **UPED-programmet** til UiB og flere miljøer melder om at dette følges opp lokalt.

Behovet og interessen for utdanningsfaglig kompetanseheving har økt i forbindelse med korona, og da særlig med tanke på **digital undervisningskompetanse**. Ved Institutt for sammenliknende politikk og Institutt for økonomi har de organisert lokale møter med vekt på dette temaet og Institutt for sammenliknende politikk har laget lokale ressurser for opplæring i slike digitale verktøy.

Ved Institutt for geografi har et semestervist **undervisningsseminar** i staben bidratt til at undervisningen blir en mer kollegial øvelse og ulike undervisningsmetoder, læringsverktøy og vurderingsformer kommer mer i fokus. Også Institutt for sosialantropologi bruker undervisningsseminar til intern kunnskapsoverføring.

Sosiologisk institutt har gjennom mange år hatt **veiledningsforum** hvert semester. Dette er et forum som diskuterer ulike sider ved veiledningen. På møtene i 2020 var temaet veiledning av henholdsvis bachelor- og masterstudenter og etikk og personvern.

6. Særskilte tema for 2020/2021

Gjennomføring

Gjennomførte og planlagte tiltak for å øke studentenes frafall og gjennomføring, inkludert gjennomføring på normert tid, og eventuelle effekter og evalueringer av tiltakene:

Fakultetet har jobbet langsiktig med å styrke gjennomføring og forhindre frafall. Fagmiljøene arbeider med større og mindre revideringer av sine emner og program for å følge opp tilbakemeldinger fra studenter, programsensorer og forelesere, med målsetting om å styrke kvaliteten, øke gjennomstrømmingen og redusere frafall. Koronasituasjonen har på sin side hatt innvirkning på studentenes trivsel og instituttens tilbud, og flere av instituttene melder at de er bekymret for hvordan dette kan ha mer langsiktig innvirkning på gjennomføringen. Alle miljøene har i denne perioden tilrettelagt gjennom overgang til digital undervisning og hjemmeeksamen, bortfall av obligatorisk, fysisk oppmøte, og utsettelse av frister.

Her følger andre tiltak som fagmiljøene arbeider med:

Undervisningsassistenter/mentorer:

- Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap innførte i 2020 en mentorordning for førstesemesterstudenter som del av seminarlederrollen ved instituttet, og ordningen ble videreført for andresemesterstudentene våren 2021. Mentorene skal forebygge frafall ved å ha mer direkte kontakt med studentene om deltakelse i undervisningen, arrangerer refleksjonsseminar og gjennomføre oppstartsmøter på ulike nivå.
- Institutt for geografi har i 2020 utvidet sin ordning med heltidsansatt undervisningsassistent og mentor til to stillinger som et tiltak for å øke gjennomstrømmingen. For systemdynamikk har prosjektet med peer mentoring blitt videreført.

- Institutt for sammenliknende politikk har i forbindelse med korona ansatt en universitetslektor som støttet opp rundt digitaliseringen av undervisningen og utvidet seminarvirksomhet på bachelorprogrammet.
- Institutt for sosialantropologi har under korona ansatt to ekstra undervisningsassistenter for å følge opp studentene. Bruken av undervisningsassistentene har bidratt til kortere avstand mellom instituttet og studentene.
- Institutt for økonomi har iverksatt en mentorordning for sine førsteårsstudenter som har inkludert både fellesmøter og individuell veiledning.

Faglig og sosial oppfølging:

- Nedstengingen i forbindelse med korona har ved Institutt for geografi blitt kompensert med flere veiledningsmøter og dialogaktiviteter for studentene. Det har også blitt gjennomført sosiale samlinger digitalt og utendørssamlinger for studentene.
- Institutt for sosialantropologi arrangerer Antrofredag som et ekstra møtepunkt på tvers av kullene med vekt på fag.
- Institutt for økonomi ønsker å bedre gjennomføringen på profesjonsstudiet ved å invitere studentene til å fortelle om sine opplevelser på studiet og legge til rette for sosiale aktiviteter. For bachelorstudentene arbeider instituttet med sosiale aktiviteter gjennom blant annet fadderuke og mentorordning.
- Sosiologisk institutt har satt i gang et eget prosjekt for å kartlegge muligheter og utfordringer ved sin seminarundervisning. I sammenheng med prosjektet har de utarbeidet et veiledningshefte for seminarledere og gjennomført endringer i seminarundervisningen. Seminarprosjektet har hatt som mål å sikre sterkere integrasjon gjennom utvikling av faglig og sosialt miljø. Samarbeid med fagutvalget har også vært viktig i arbeidet med å styrke det faglige og sosiale miljøet ved instituttet.

Annet:

- Institutt for informasjons- og medievitenskap melder om at revideringen av bachelorprogrammet i informasjonsvitenskap har økt kvaliteten på studieprogrammet og de har som målsetting å øke gjennomføringen på det de kullene som nå er midt i sine studieløp.
- For masterprogrammet i journalistikk arbeider Institutt for informasjons- og medievitenskap med å lage fleksible ordninger for studenter som har arbeid ved siden av studiene.
- Institutt for sammenliknende politikk har som del av tilretteleggingen under korona endret på undervisningstilbudet i flere emner for å gi tettere oppfølging av studentene, blant annet ved å legge til gruppeoppgaver, utvide seminartilbudet og øke antall obligatoriske oppgaver.
- Institutt for økonomi har utarbeidet fagprofiler for valg av frie studiepoeng og økt tilbudet av valgemner for sine bachelorstudenter, med målsetting om å øke studentenes gjennomføring.
- Se også omtale av omleggingen av bachelorprogram kognitiv vitenskap under kap. 5 – Endring av studieprogram.
- Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Institutt for sammenliknende politikk og Sosiologisk institutt fortsetter samarbeidet om å kartlegge studenters utfordringer og motvirke frafall (PØGS). Ved veiledninger og justeringssamtaler registrerer studieveilederne systematisk og anonymisert blant annet årsakene studenter oppgir for å ikke følge normert studieprogresjon. Dataene samlet inn i prosjektet informerer instituttens arbeid med å forhindre frafall og øke gjennomføring på normert tid.

Studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer

Hvordan instituttene arbeider med å få på plass studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer, med eksempler på tiltak som er gjennomført og hva som gjenstår:

Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har hatt god erfaring med sine **studentledede seminargrupper** under koronaepidemien, som et tiltak for å følge opp studentene og gi et godt undervisningstilbud også uten fysiske forelesninger.

Institutt for geografi har innført en del varierte og studentaktive undervisningsformer, blant annet **med feltkurs, prosjektarbeid, seminarer og workshops, peer mentoring, og tilbakemeldinger på oppgaver fra medstudenter**. Dette har de også sett resultater av i positive tilbakemeldinger gjennom Studiebarometeret.

Institutt for informasjons- og medievitenskap har i senere år innført omfattende tiltak for mer studentnær og varierte undervisnings- og vurderingsformer på bachelorprogrammet i medievitenskap, blant annet gjennom bruk av **workshops** i form av temadager som kombinerer forelesning, seminaraktivitet og **praktisk gruppearbeid**. Dette arbeidet vil fortsette ved å vektlegge tilbakemelding og veiledning på studentarbeider. Det er også planlagt å erstatte noe **obligatorisk oppmøte med skrive- og presentasjon oppgaver** etter ønske fra studentene. Også på utdanningene i journalistikk og TV-produksjon er bruken av workshop utbredt, og i informasjonsvitenskap er prosjektarbeid i grupper mye brukt.

Institutt for sammenliknende politikk har i forbindelse med korona økt bruken av **gruppearbeid** i ulike emner. Dette har gitt en ny dimensjon til arbeidet med studentaktivitet, der studentene også må jobbe faglig sammen for å produsere et resultat som ofte også blir gjenstand for en muntlig gruppepresentasjon. Digitalisering av undervisning har åpnet en del muligheter for **studentaktiviteter også i store forelesninger** som i ulik grad har blitt utnyttet av forelesere. Instituttet har også god erfaring med bruk av en rekke ulike vurderingsformer.

Institutt for sosialantropologi har de siste årene økt variasjonen på vurderingsformer ved å erstatte skoleeksamen med hjemmeeksamen. Som del av undervisningstilbudet har undervisningsassistentene innført **«Skrivekollektivet»** i alle obligatoriske emner, der studenter på frivillig bases kan skrive artikkelsammendrag og kommentere hverandres tekster. Det lages også **begrepsoversikter** i alle emner, der studentene selv legger inn aktuelle begreper i emnet og definisjonsforklaring. I tillegg har instituttet prøvd ut **miniprojekt i grupper og studentdrevne arbeidsgrupper**, og har planer om å prøve ut nye former for obligatoriske arbeidskrav, som minifeltarbeid, artikkelsammendrag, og tilbakemelding på tekst medstudenter imellom. Tilbudet om **sommerskole** med feltarbeid har også vært et populært tilbud som har fungert som rekrutteringsplattform til masterprogrammet.

Institutt for økonomi oppgir at de har prøvd ut **forskningsbasert emne** i artikkelformat, tilrettelegging for **diskusjon i forelesningene** og i seminarer, **selvevaluering** av oppgaver, **gruppeinnleveringer, case-oppgaver**, mulighet for levere **akademisk podkast** som del av mappevurdering.

Se også omtale av seminarprosjektet ved Sosiologisk institutt under «Gjennomføring».

Undervisning under koronaepidemien

Erfaringer under korona med digital undervisning og vurdering som kan videreføres i arbeidet med kvalitet i utdanningene:

Utvidet bruk av vitenskapelige assistenter: Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har under korona brukt to vitenskapelige assistenter for å hjelpe til med å gjennomføre digital undervisning og være bindeledd mellom undervisere og studenter. Dette har bidratt til å skape trygge rammer for underviserne og sikret høy kvalitet på undervisningen i en utfordrende tid, og instituttet ønsker å videreføre dette tiltaket. Også Institutt for sosialantropologi har under korona ansatt to ekstra undervisningsassistenter for å følge opp studenter og gi støtte til digital omlegging og tilrettelegging. Instituttet vil vurdere om dette er et tiltak som bør videreføres.

Tilrettelagte møterom: Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har tilrettelagt et lokalt møterom for gjennomføring av digital undervisning. Dette har gitt forutsigbare rammer for undervisningen og gitt mulighet til toveiskommunikasjon med studentene gjennom Zoom.

Økt bruk av digital undervisning: Flere av fagmiljøene melder at de i framtiden antakelig vil se økt bruk av opptak av forelesninger og noe mer bruk av egenproduserte videoer, digital veiledning, og digitale forelesninger med eksterne gjesteforelesere, men fortrinnsvis som et supplement til fysisk undervisning.

Modulisering av emner i Mitt UiB: Institutt for sammenliknende politikk har arbeidet med modulisering av sine emner i Mitt UiB, noe som har muliggjort bedre integrering av digitale komponenter i undervisningen. De vil fortsette dette arbeidet fremover.

Mer variert seminarundervisning: Institutt for informasjons- og medievitenskap (medier og kommunikasjon) har gjennomført mer variert seminarundervisning, med temadager og workshops der emneansvarlig er mer til stede, og har opplevd at studentenes eksamensbesvarelser har høyere kvalitet enn vanlig. De melder også om at digitale forelesninger som er utviklet kan brukes på nytt og dermed gir mulighet til å utnytte undervisningstiden på en mer studentnær og seminarpreget måte.

Mer hjemmeeksamen: Fagmiljøene melder om at hjemmeeksamen som vurderingsform vil bli videreført også etter korona og at erfaringene med denne vurderingsformen er nyttige i kvalitetsutvikling av vurderinger lokalt.

Digital studentoppfølging: Fagmiljøet for systemdynamikk innførte i forbindelse med nedstengingen Zoom Office Hours for sine studenter. Dette ga studentene mulighet til å ha uformell kontakt med instituttet og ta opp ulike problemer og spørsmål. Erfaringene fra møtene med studentene bidro til at miljøet løpende kunne justere den digitale undervisningen.

Mindre obligatorisk oppmøte: Institutt for informasjons- og medievitenskap oppgir at de i medier og kommunikasjons-utdanningen har opplevd at oppmøte har vært høyt selv om kravet til deltakelse har blitt fjernet som koronatiltak. De ønsker derfor å videreføre denne ordningen fremover.